

Brugpensioenen, loonlasten,... ocharme de werkgevers. En zie: werknemers van FORD krijgen 77.000 euro terwijl de toeleveranciers niets krijgen. De recente berichtgeving in een notendop.

Op zulke momenten slagen sommige politici, ondernemers en economen zo hard ze kunnen op enkele spreekwoordelijke nagels. De vraag naar verdere deregulering van alle sociale en maatschappelijke verantwoordelijkheden van bedrijven en ondernemers zwelt hierdoor weer aan tot buitensporige proporties. Dat politici en hoofdeconomen zonder scrupules sociale tragedies aanhalen om die deregulering te promoten is naar mijn gevoel niet enkel pervers te noemen maar evenzeer wansmakelijk. Zaken worden daarbij veelal compleet uit hun verband gerukt, andere vragen worden nooit gesteld laat staan beantwoord.

Brugpensioen, het moet anders...

Geert Noels twitterde vandaag, zaterdag 27 oktober, dat een 71-jarige bijklussende Dehaene voorstander is van brugpensioen op 50. Althans, voor de getroffen werknemers van FORD. Dat kan niet volgens Noels en dus twittert hij dat het anders moet. Is Noels al vergeten wat er achter de sluiting van FORD zit, vraag ik mij dan af? Wereldwijd bedroeg de winst van FORD vorig jaar 8,8 miljard dollar. Het leverde CEO Mulla een kleine 66 miljoen dollar op. Om het getal van 8,8 miljard euro te laten stijgen, zodat ook het Mulla-getal van 66 miljoen mee kan stijgen, slachtoffer FORD nu een kleine 10.000 jobs. Die beslissing zal zijn invloed hebben op de toekomst van enkele tienduizenden mensen in de Genkse regio. Maar het brugpensioen is het probleem volgens meneer Noels?

FORD zal de productie naar alle waarschijnlijkheid verhuizen naar Spanje, een land dat zo diep in crisis zit dat men daar alles wel wil produceren voor een appel en een ei. Een bedenking in de marge: wat komt die crisis toch mooi uit voor iedereen die onderneemt en bedragen verdient van 66 miljoen dollar en meer. Hier sluiten en daar opstarten, zonder enig teken van emotie, zonder enig teken van sociale sympathie. Maar verhuizen naar Spanje dus. Zodra FORD die verhuis in orde heeft, verwacht men dat het bedrag van 8,8 miljard dollar zal stijgen. Brugpensioen heeft dus niets te maken met de keuze tot verhuis, de nooit te stillen geldhonger van enkelen is de enige echte reden. Ik vraag mij trouwens af hoeveel brugpensioen FORD maandelijks kan betalen aan de getroffen werknemers voordat ze als bedrijf verlies zouden beginnen maken.

Als je er eigenlijk wat dieper over gaat nadenken, dan kan FORD eigenlijk best het brugpensioen van alle eigen werknemers plus die van de toeleveranciers betalen. Snel gerekend: als FORD 10.000 mensen elke maand 1000 euro geeft bovenop hun werkloosheidsvergoeding, kost het hen op jaarbasis 120 miljoen euro. Bijna twee maal de verdienste van één persoon van het kaliber Mulla. Twee toplui van FORD ontslaan zou dus genoeg kunnen zijn om 10.000 mensen verder te helpen. Dat kan dus anders.

Maar laat ons vooral niet vergeten dat FORD niet failliet zal gaan. Nogmaals, het gaat hen om nog meer winst, meer dan de 8,8 miljard dollar die men vorig jaar maakte, mede dankzij de inzet van die werknemers in Genk. Wat is er dan in hemelsnaam verkeerd aan brugpensioen op 50? FORD beloofde de mensen immers werk en een toekomst. Die mensen hebben voor dat werk en die toekomst de laatste jaren zelfs bovendien behoorlijk wat ingeleverd. Als FORD nu kiest om die mensen hun werk en toekomst te stelen, dat ze er dan maar voor betalen ook. Van die 8,8 miljard dollar kan gerust een stukje af. Je kan FORD in eerste instantie de werkloosheidsuitkeringen laten bijpassen van al de getroffen mensen tot het niveau van het laatst verdiende loon. Vinden mensen nadien een andere job, dan kan FORD nog steeds bijpassen tot datzelfde laatste verdiende loon, of

men moet een beter betaalde job vinden natuurlijk. Ook dat kan dus anders.

Ik wil Geert Noels trouwens doorverwijzen naar iets wat ik eerder al schreef, [vers van de pers: nooit nog op pensioen](#) ! Zijn brugpensioenleugentjes om bestwil worden daar doorprikt. Vervolgens wil ik de heer Noels er attent op maken dat de spelregels sindsdien al zwaar gedereguleerd werden in het voordeel van ondernemers. Dat brugpensioen niet meer bestaat, het heet nu “werkloosheidsuitkering met toeslag van de ex-werkgever”, is hij blijkbaar ook al vergeten. Vergeet meneer Noels bij dat alles ook niet dat al die mensen zich beschikbaar moeten houden van de arbeidsmarkt en dat het net diezelfde werkgevers zijn die hen veelal de toegang tot die arbeidsmarkt ontzeggen?

Maar het brugpensioen is niet langer betaalbaar, dat blijven mensen als Noels van de daken schreeuwen. Kan meneer Noels mij één bedrijf opnoemen dat failliet is gegaan omwille van werknemers die op brugpensioen gingen? En als er al ergens zo een bedrijf zou bestaan, wat hebben zij dan gedaan met het geld dat ze van de maatschappij kregen toegestopt? Ik betwijfel ten sterkste dat meneer Noels zal kunnen antwoorden. Beschaamd ben ik bij het lezen van reacties zoals die van Geert Noels.

De loonkost

Het blijft onwaarschijnlijk hoe de slimsten van vandaag de domsten van morgen kunnen zijn. Ondernemers kennen immers elke financiële spitstechnologie om hun bijdrage tot de maatschappij tot een minimum te herleiden. Straffer nog, er zijn er zelfs bij die er in slagen om geld terug te krijgen van diezelfde maatschappij. Zij die daar in slagen dragen dus niet bij, zij zuigen de maatschappij leeg. Als de regering Di Rupo maatregelen voorlegt om de 12 miljard euro aan besparingen rond te krijgen, dan slaagt Unizo er in om 24 uur na het nemen van een maatregel, een mail te sturen naar al haar leden met tips om die maatregel te omzeilen. Iedereen moet blijkbaar de crisis oplossen, iedereen behalve een beperkte groep mensen.

Maar als men de loonkost moet berekenen zijn alle rekenprogramma's plotseling verdwenen. In België roepen ondernemers dat we te duur zijn in vergelijking met andere landen. In die andere landen roept men dan weer dat zij te duur zijn vergeleken met België. Het blijkt een mondiaal virus te zijn onder economen en ondernemers. Vingerwijzen naar elkaar en roepen dat werknemers op een ander goedkoper zijn. De vele miljarden aan lastenverlagingen en notionele intresten in ons land worden bijvoorbeeld telkens weer vergeten in de berekening. Als ondernemers en economen die dan toch niet wensen mee te tellen kunnen we ze dan niet gewoon afschaffen? Blijkbaar zijn ze toch niet van belang.

Er is bovendien ook zoiets als het leveren van kwaliteit, ook iets dat in de berekening steeds weer wordt vergeten. Als ik het geld zou hebben dan zou ik alvast de test doen. Ik zou voor de Van Eetvelten, Noelsen en De Croo's van onze samenleving een [Tata Nano](#) kopen. De goedkoopste wagen ter wereld. Prijskaartje: 1800 euro. Bijzonder laag verbruik, super kostenefficiënt, alles waar een echte ondernemer van droomt. Benieuwd of ze er mee zouden durven rondrijden?

Het zijn trouwens de Van Eetvelten, Noelsen en De Croo's van onze maatschappij die mij steeds met verstomming slagen in de discussie rond loonkost. Als je morgen aan hen gaat vragen of het management van FORD ook 18 procent inleverde, of de 66 miljoen euro van Mullay niet teveel is klinkt het antwoord steeds hetzelfde. Je kan en mag die mensen niet vragen om in te leveren want dan gaat die kwaliteit lopen, je moet hen dat dus wel betalen.

Ik vraag mij dan steeds weer af of de mensen bij FORD Genk jaren aan een stuk geen kwaliteit leverden? Steekt men bij Volvo cars dagelijks enkele auto's verkeerd in elkaar? Maken de mensen op de vloer bij DOW misschien zoveel fouten, dat de werksituatie niet langer houdbaar is? Men moet niet zeveren. Kwaliteit zit in elke laag van een onderneming, zou dat immers niet het geval zijn dan hield die onderneming vanzelf wel op met bestaan. Voor mij gaat de verdediging van de

onverantwoorde hoge lonen en bonussen dus niet op.

De waarheid rond de loonkost is dus dat een deel aan verdere zelfverrijking wil doen, en dat op kap van de mensen op de vloer. Zij moeten inleveren en dus roepen de ondernemers en aandeelhouders in koor: de loonkost is te hoog. Maar DOW kende nog steeds een winst van 600 miljoen euro, ze maken dus geen verlies, en toch besluiten ze de deuren te sluiten. Waarom? Simpel, ze willen enkel meer aan de top, meer voor zichzelf, minder voor de rest. Dat is een groot deel van de waarheid achter de zagezegde loonkost.

Moeten we ons eens niet beginnen afvragen of we wel mogen spreken van loonkost als je 8,8 miljard euro winst maakt en sommige tot 66 miljoen euro uitbetaalt op jaarbasis. Dragen zulke bedrijven geen verantwoordelijkheid om een deel van die winst te investeren in de maatschappij? Loonsopslag of het creëren van nieuwe vaste jobs, zijn dat niet de vragen die we ons moeten stellen als er zulke winsten worden gemaakt?

Een andere vraag die nooit wordt gesteld is de verhouding 'loonkost' ten opzichte van de totale kosten. Energie, onderzoek en ontwikkeling bijvoorbeeld. Liggen daar geen oplossingen misschien?

Jobs behouden!

Helemaal verbazend is dat men bij sociale drama's de discussie steeds weer verlegt. Die discussie zou immers niet mogen gaan om loonkosten en brugpensioenen maar wel om het behouden van al die jobs. Beter nog, het creëren en zoeken naar meer jobs. Dat is de sleutel tot het oplossen van de crisis. Daarom wordt het hoog tijd dat we stoppen met de deregulering van de sociale en maatschappelijk verantwoordelijkheden van ondernemers.

Ik heb absoluut geen problemen met het financieel bijdragen voor bedrijven. Maar als sommige politieke partijen, terecht, roepen dat een blanco cheque van 500 miljoen euro voor Brussel niet langer kan, dan mogen wij roepen dat een blanco cheque van 18 miljard euro maatschappelijk gezien ook niet langer aanvaardbaar is.

Er moeten dus voorwaarden komen aan het geld dat bepaalde ondernemers, en kapitaalkrachtige mensen, krijgen van de maatschappij. Wil FORD de fabriek sluiten, dat kan. Maar wij betaalden als burgers voor dat bedrijf, dat bedrijf is dus voor een deel van ons. Wij bepalen dus voortaan wat er verder dient te gebeuren. België is een vooraanstaand land wat betreft technologie voor groene wagens. Laat ons er dus aan beginnen zou ik zeggen. Maak van FORD een nationale onderneming, we hebben er immers genoeg geld ingestoken. Maar FORD maakt verlies, zullen sommige nu roepen. Is dat dan niet de mooiste uitdaging binnen het ondernemen. Kijken hoe we de faciliteiten van FORD kunnen gebruiken om de mensen aan de slag te houden? Kijken hoe dat alles een meerwaarde kan opleveren binnen onze maatschappij? En als auto's produceren niet realistisch blijkt te zijn, vinden we wel andere manier om het sociale drama om te bouwen naar een nieuw positief verhaal. Wat we zelf doen, dat doen we toch altijd beter, niet?

Dus toegegeven, niet elk bedrijf dat zijn deuren sluit is winstgevend. De verlieslatende zullen we dus zelf moeten opwaarderen, maar diegene die wel rendabel zijn, kunnen zeker bijleveren tot de maatschappij. Neem Crown Cork dat op jaarbasis nog steeds 12 miljoen euro winst boekte. Die sluiting draait dus enkel en alleen om de winsthonger te proberen stillen van enkelen. Een honger die trouwens nooit te stillen valt want wanneer is genoeg ooit genoeg voor zulke mensen? Dat bedrijf nationaliseren had betekend dat 300 jobs gered zouden zijn, en dat er 12 miljoen euro extra zou vrijkomen om andere dingen mee te doen.

Ik ben het dus hoegenaamd niet langer eens met het feit dat wij als burgers moeten betalen voor zaken die niet van ons worden. Wij zijn de enige groep mensen op deze planeet die met de regelmaat van de klok betalen voor zaken zonder dat we er eigenaar van worden. Waar zit de logica?

Knowledge is power!

Daar ligt volgens mij al een sleutel tot een deel van de oplossing. Volgens Europa moeten bedrijven 3 procent investeren in Onderzoek & Ontwikkeling. Dat laatste is ook nodig, zo hebben wij toch steeds geleerd in school. Je hebt een bedrijf en maakt een product. Dan komt er een moment waarop je aan je maximum zit. Via Onderzoek & Ontwikkeling kan je dat product blijven verbeteren zodat je winst blijft en je onderneming toch nog groeien kan. Maar Onderzoek & Ontwikkeling moet je ook toelaten andere mogelijkheden te ontdekken. Uitbreiden weet je wel.

Als een bedrijf zich dus hier wil vestigen dan mogen ze van mij een som geld krijgen op voorwaarde dat het onderzoekscentrum zich hier vestigt. Dat die onderzoeken dan ook eigendom worden van de staat, geheel of gedeeltelijk, lijkt me logisch. Bedrijven mogen zelf de vruchten plukken van het onderzoek, zolang ze maar in België blijven en vooral: zolang de kennis maar in België blijft.

Er zijn echter weinig, tot geen, bedrijven die aan die door Europa opgelegde 3 procent komen. Dat maar om te benadrukken dat politici en ondernemers Europa gebruiken en misbruiken zoals het hen uitkomt. Denk daar dus aan als één van die mensen een volgende keer verwijst naar Europa. Maar feit is en blijft dat er veel te weinig aan Onderzoek & Ontwikkeling wordt gedaan bij ons.

Een deel van de onkosten van een bedrijf kan dus liggen in het feit dat ze dienen te betalen voor kennis die elders zit. Zorg zelf voor die kennis en de discussie rond loonkost is misschien wel opgelost?

Maatschappelijk verantwoord subsidiëren

Moet de discussie dus niet gaan of het maatschappelijk nog langer aanvaardbaar is dat het geld dat bedrijven krijgen, wordt doorgestort naar managers en aandeelhouders? Moet dat geld immers niet altijd dienen om jobs te behouden, meer jobs te creëren en dus mensen in ons land een toekomst te bieden

Neoliberale politici en met hen vele ondernemers roepen steeds weer om minder overheid maar uiteindelijk moeten we met zijn allen maar eens nadenken of meer overheid niet een deel van de oplossing zou kunnen zijn? Er moet ruimte zijn om te ondernemen, er zijn nu eenmaal mensen voor wie veel nooit genoeg zal zijn. Maar moeten we ons niet beginnen afvragen hoeveel sociale en maatschappelijke voorwaarden er aan ondernemen vasthangen wil men nog geld krijgen van diezelfde maatschappij? Kunnen winstmakende bedrijven zomaar de deuren sluiten nadat werknemers inleverde en de maatschappij investeerde? Kan het nog dat een CEO 66 miljoen dollar opstrijkt en tegelijkertijd enkele duizenden mensen van het brood beroofd.

Uit die discussies kunnen voorwaarden naar voor worden geschoven die voor een gezond evenwicht kunnen zorgen. Die voorwaarden moeten worden vastgelegd in een regelgeving. Dat een overheid geen rem mag zijn op het ondernemen lijkt me ook juist te zijn. Maar dat de overheid wel de sleutel in handen moet houden zolang ze mee investeert lijkt mij de logica zelve te zijn. Dat ze er bovendien over waakt dat het geld van de burgers sociaal en maatschappelijk verantwoord wordt gebruikt, dat zou een absolute voorwaarde moeten zijn.

Aan iedereen die ligt te roepen, het moet anders. Jullie hebben gelijk. Maar de invulling van het woord “anders” is voor mij anders dan voor die anderen.

* Sven Naessens is mede initiatiefnemer van “red de solidariteit”, stuurgroep van de “ronde tafel van socialist” en lid van het uitvoerend bestuur AC Antwerpen-Waasland.